

KOMPETENCJE PRZYSZŁOŚCI

Ewa Selwa
Natalia Adamczak-Babiarz

Kompetencje zawodowe – to zdolność do podejmowania określonych działań, czyli zastosowania w praktyce wszystkiego, czego wcześniej się nauczyliśmy. Są to zdolności, predyspozycje osobowościowe i poznawcze. Odpowiednio poprowadzone i skierowane na dany zawód pozwalają na realizację zadań na bardzo wysokim poziomie.

Krótko mówiąc, są one połączeniem:
wiedzy (wiem co)
umiejętności (wiem jak)
postaw (jestem gotów)

Wyróżniamy dwa rodzaje kompetencji

KOMPETENCJE TWARDE

Kwalifikacje
zawodowe

Wiedza

Umiejętności
zawodowe

KOMPETENCJE MIĘKKIE

- Osobowość
- Charakter
- Temperament
- Postawy

Kompetencje twarde- to branżowa wiedza i praktyczne umiejętności, które są niezbędne do wykonywania obowiązków na określonym stanowisku pracy. Można je łatwo zmierzyć i potwierdzić za pomocą dokumentów, np. dyplomów, certyfikatów, świadectw.

Twarde kompetencje pozwalają wykonywać konkretne zadania i rozwiązywać problemy zawodowe w pracy – najczęściej przy zastosowaniu narzędzi, urządzeń, maszyn.

Wśród **umiejętności twardych** możemy wyróżnić przede wszystkim:

- znajomość języków obcych,
- umiejętność obsługi programów komputerowych,
- prawo jazdy,
- specjalistyczna wiedza merytoryczna i praktyczna,
- obsługa kasy fiskalnej,
- specjalistyczne kursy,
- znajomość programów graficznych.

Warto ciągle rozwijać swoje kompetencje, zarówno twarde jak i miękkie. Aby efektywnie rozwijać **kompetencje twarde**, warto zastosować kilka skutecznych strategii, zwłaszcza:

- **kształcenie formalne**– podjęcie nauki na studiach lub w specjalistycznej szkole;
- **szkolenia i kursy**– biorąc udział w szkoleniach, warsztatach i kursach, można zdobyć nowe umiejętności i aktualizować istniejącą wiedzę;
- **doświadczenie praktyczne**– stosowanie zdobytej wiedzy w praktyce poprzez praktyki, staże czy wolontariat;
- **samokształcenie**– rozwijać kompetencje twarde można też we własnym zakresie poprzez podręczniki, kursy online.

Kompetencje miękkie- to przede wszystkim umiejętności społeczne i interpersonalne, a także cechy psychofizyczne powiązane z daną osobą. To kompetencje, które wykształciły się naturalnie w okresie dorastania, edukacji, czy pracy. Mają one wpływ na nasze funkcjonowanie w społeczeństwie, w firmie i na to, jak jesteśmy postrzegani przez innych. Są one trudniejsze do zmierzenia niż kompetencje twarde, ale niezwykle ważne w każdym zawodzie.

KOMPETENCJE MIĘKKIE

UMIEJĘTNOŚCI OSOBISTE

(zdolności niezbędne do efektywnego zarządzania sobą):

- 1) asertywność,
- 2) odporność na stres,
- 3) kreatywność,
- 4) wysoka kultura osobista,
- 5) samodyscyplina.

UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE

(wykorzystywane są w relacjach z innymi ludźmi):

- 1) umiejętność pracy w zespole,
- 2) autoprezentacja,
- 3) motywowanie innych do pracy,
- 4) delegowanie zadań,
- 5) komunikatywność.

Kompetencje są ważne w każdym zawodzie. Są jednak stanowiska, na których nie liczą się wyłącznie umiejętności i kwalifikacje, lecz także kompetencje miękkie. Każdy zawód wymaga nieco innych cech i kompetencji miękkich.

Przykłady poszukiwanych umiejętności miękkich w branży produkcyjnej

- Sumienność,
- Rzetelność i dyscyplina,
- Praca zespołowa,
- Odporność na stres i presję czasu,
- Odpowiedzialność,
- Elastyczność.

Poszukiwane umiejętności miękkie w branży **hotelarskiej i gastronomii**

- Rzetelność i dyscyplina,
- Umiejętność rozwiązywania problemów,
- Cierpliwość,
- Komunikatywność,
- Umiejętność pracy w zespole.

Poszukiwane umiejętności miękkie w branży handlowej

- Dokładność,
- Kreatywność,
- Praca zespołowa,
- Komunikatywność,
- Cierpliwość,
- Radzenie sobie ze stresem i frustracją.

W kontekście prognoz dotyczących przyszłości rynku pracy i przewidywań, że profesję będziemy zmieniać coraz częściej, inwestycja w kompetencje miękkie wydaje się obowiązkowa. Tym bardziej, że umiejętności miękkie można budować i doskonalić przez całe życie m.in. poprzez:

- obserwowanie i analizowanie swoich reakcji w kontaktach towarzyskich,
- szkolenia i kursy,
- codzienną praktykę,
- kontakty z innymi ludźmi,
- poszukiwanie mentorów lub coachów, którzy pomogą w rozwijaniu konkretnych umiejętności.

Warto inwestować w rozwój zarówno **kompetencji miękkich, jak i twardych**, ponieważ oba rodzaje umiejętności uzupełniają się wzajemnie, tworząc kompletny zestaw narzędzi niezbędnych do osiągnięcia sukcesu w życiu zawodowym i osobistym.

Tu nasuwają się trzy wskazówki dla pracodawcy i pracownika:

- 1) Warto myśleć o przyszłym rynku pracy nie w kategorii zawodu, ale w kategorii kompetencji;
- 2) Obok kompetencji cyfrowych i specjalistycznych warto rozwijać kompetencje miękkie (społeczne);
- 3) Uczenie się jest jedną z kluczowych kompetencji przyszłości.

**Zmiany na rynku pracy, a co za tym idzie – również w zakresie
pożądanych kompetencji, to wynik:**

- długowieczności społeczeństwa,
- automatyzacji, rozwoju sztucznej inteligencji,
- globalizacji, migracji i rozwoju pracy zdalnej,
- zanieczyszczenia planety,
- nowych form komunikacji i stały dostęp do informacji.

Na ich podstawie powstała lista nowych kompetencji, które będą szczególnie cenne i pożądane przez pracodawców na rynku pracy. Warto więc inwestować w rozwój osobisty i rozbudowywać kompetencje, które w przyszłości pozwolą zwiększyć perspektywy na interesujące zatrudnienie.

- **Kompetencje przyszłości** są konkretnymi umiejętnościami, które umożliwią nam podejmowanie kluczowych decyzji oraz wykonywanie rozmaitych zadań w środowisku naszej pracy.
- Na rozwój kompetencji przyszłości wpływa między innymi technologia oraz jej nieustający rozwój i zmienność.
- Nie tylko kwestie programistyczne bądź techniczne będą kiedyś cenione. Już dziś specjaliści mówią, że ludzie z wysoko rozwiniętymi kompetencjami społecznymi będą na wagę złota.

Dlaczego kompetencje przyszłości są ważne?

Kompetencje przyszłości są coraz bardziej istotne dla rynku pracy, zarówno z punktu widzenia pracodawcy, jak i pracownika. Dla pracodawców jest to kluczowa kwestia z dwóch powodów. Po pierwsze pracownicy posiadający te umiejętności z jednej strony wpływają pozytywnie na kondycję biznesową. Po drugie kompetencje te pozwalają na szybsze dostosowanie się do zmieniających się wymagań rynku. Pracownicy, którzy posiadają umiejętności przyszłości, są w stanie efektywniej wypełniać swoje obowiązki. Są także bardziej elastyczni w podejściu do wykonywanych zadań. Dzięki temu rozwijają się wraz z nowymi technologiami oraz zmieniającymi się wymaganiami na rynku pracy, co z kolei pozytywnie wpływa na ich karierę zawodową.

4K

czyli miękkie kompetencje przyszłości

Kreatywność to kompetencje, które istnieją jako połączenie idealne – doskonale się uzupełniają i pozytywnie na siebie oddziałują.

KREATYWNOŚĆ

TWORZENIE
ORYGINALNYCH
POMYSŁÓW

OTWARTOŚĆ
NA NOWE I
RÓŻNORODNE
PERSPEKTYWY

PORAŻKA JAKO
OKAZJA DO
NAUKI I
ROZWOJU

OPRACOWANIE,
WDRAŻANIE I
KOMUNIKOWANIE
NOWYCH
POMYSŁÓW

OPRACOWANIE,
UDOSKONALANIE,
ANALIZOWANIE I
OCENIANIE
POMYSŁÓW

KOMUNIKACJA

DZIELENIE SIĘ
MYŚLAMI,
PYTANIAMI, IDEAMI,
ROZWIĄZANIAM

INFORMOWANIE,
INSTRUOWANIE,
MOTYWOWANIE

WYRAŻANIE MYŚLI I
POMYSŁÓW (USTNIE I
PISEMNI)

PRZEMYŚLANE
WYPOWIEDZI,
ANGAŻOWANIE W
DYSKUSJE

UŻYWANIE WIELU
MEDIÓW I
TECHNOLOGII

SŁUCHANIE
SKUTECZNE ABY
ZROZUMIEĆ: WIEDZĘ,
WARTOŚCI, POSTAWY I
INTENCJE

Sprawdzasz fakty

Umiesz tworzyć logiczne powiązania

Odróżniasz fakty od opinii

Potrafisz analizować, tworzyć hipotezy, oceniać

**Myślenie krytyczne
10 POSTAW**

Myślisz o myśleniu

Myślisz o konsekwencjach

Kwestionujesz oczywistości, własne założenia

Rozwiązujesz problemy

Potrafisz przetwarzać informacje

Rozpoznajesz swoje i innych osób emocje (potrzeby)

Współpraca talentów,
doświadczeń, mądrości,
aby wspólnie
rozwiązywać problemy

Ćwiczenie elastyczności i
chęci bycia pomocnym w
dokonywaniu niezbędnych
kompromisów, aby
osiągnąć wspólny cel

Wykazywanie zdolności
do efektywnej pracy i z
szacunkiem dla różnych
zespołów

KOOPERACJA

Przyjęcie
odpowiedzialności za
współpracę z innymi i
docenienie indywidualnego
wkładu dokonanego przez
każdego członka zespołu

Elastyczność, otwartość,
odpowiedzialność i
efektywność, współpraca
przy wykorzystaniu IT,
uwaga, konstruktywny
feedback

Kompetencje przyszłości – TOP lista:
Jakie kompetencje warto rozwijać, by nie przegrać
ze sztuczną inteligencją

1. Myślenie innowacyjne i analityczne

Niezależnie od swojej wielkości, firmy stają się coraz bardziej zaawansowane technologicznie. Ten postęp sprawił, że przedsiębiorstwa szczególnie cenią tych pracowników, którzy potrafią myśleć nieszablonowo. Gdzie umiejętność analizy i szerszego spojrzenia sprawia, że łatwiej znajdują innowacyjne rozwiązania pojawiających się problemów. Dzięki pracownikom, którzy posiadają te kompetencje, stając w obliczu nowych wyzwań, firmy nie zostają w tyle za konkurencją.

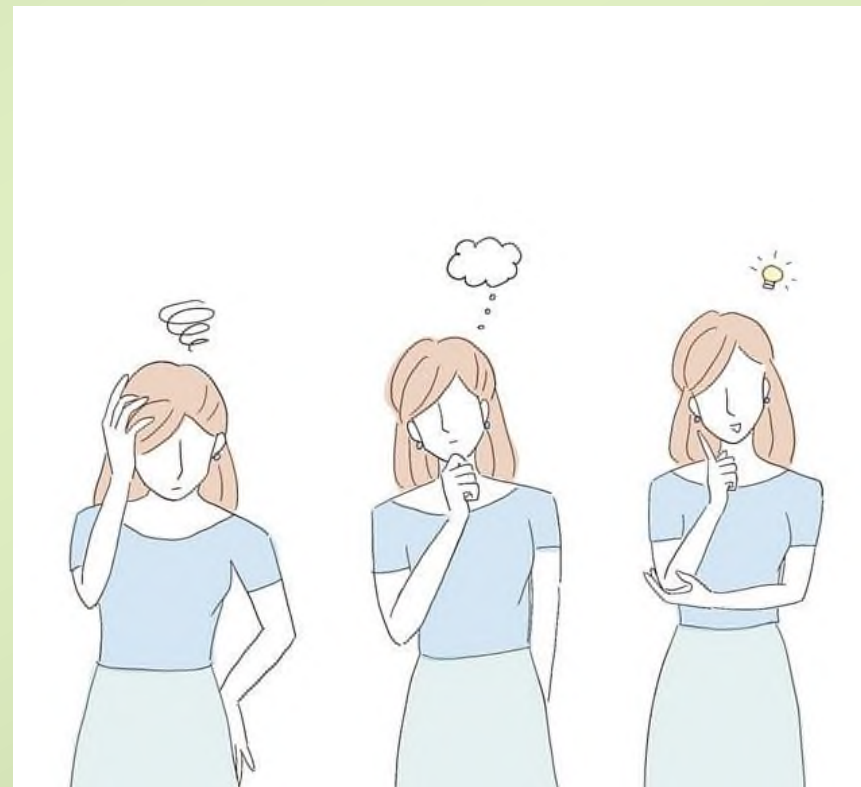
2. Aktywne i strategiczne podejście do nauki

Koncepcja aktywnego uczenia, znana już w czasach Arystotelesa, jest kompetencją przyszłości i teraźniejszości. Polega na tworzeniu sytuacji, w których aktywnie poszukujemy informacji i tworzymy własną wiedzę. Może to być poprzez czytanie, kursy online, serwisy rozwojowe, dyskusje, eksperymentowanie.

3. Kompleksowe rozwiązywanie problemów

Żyjemy w świecie, w którym problemy są coraz bardziej złożone. Doskwiera nam nadmiar wiedzy i bezustanna zmiana. Kompleksowe rozwiązywanie problemów staje się więc kluczową częścią nowoczesnego miejsca pracy, nastawionego na ciągły rozwój. Rozwiązywanie problemów to kompetencja przyszłości, która wymaga kreatywności i innowacyjności. Musi być doskonała z czasem i wzmocniana przez praktykę.

4. Myślenie krytyczne i analiza

Krytyczne myślenie to umiejętność analizy i oceny. Chcemy wiedzieć więcej, widzieć szerzej, głębiej, mądrzej. Myślenie krytyczne polega na dostrzeganiu różnic oraz na jasnym i racjonalnym myśleniu o napotkanych problemach. Służy temu, by dotknąć sedna, ustalić fakty, dotrzeć do prawdy. Odróżnić prawdę od fałszu. Umiejętność analizy pozwala uniknąć zagrożenia utożsamiania faktów z opiniami.

5. Kreatywność, innowacyjność i inicjatywa, oryginalność

Kreatywność jest jedną z kluczowych kompetencji przyszłości, która ułatwia osiągnięcie sukcesu. To inaczej otwartość na nowe inicjatywy i zdolność rozwiązywania problemów w sposób nieszablony. Kreatywne myślenie generuje wartościowe pomysły, które powstają poza utartymi schematami. Daje unikalną perspektywę spojrzenia i pozwala dostrzegać możliwości zmiany, wzrostu i rozwoju. Każdy, niezależnie od zawodu i specjalizacji, powinien rozwijać w sobie kreatywność.

6. Przywództwo i wpływ społeczny

Współczesna gospodarka i rynek pracy coraz bardziej wymuszają na pracownikach umiejętność działania w grupach. Jednak to na liderach ciąży odpowiedzialność za efekty ich pracy. Dlatego świadome przywództwo jest jedną z kluczowych kompetencji przyszłości. Gotowość do podejmowania decyzji, umiejętność przewodzenia innym i branie za nich odpowiedzialności, to cechy lidera, który jest otwarty na potrzeby swojej grupy i nie polega tylko na opinii innych osób.

7. Używanie, monitorowanie i kontrola technologii

Technologia wpływa na każdą sferę życia. Jest kluczowa dla sprawnego funkcjonowania firmy, jej produktów oraz usług, ale również wszystkich pracowników. Dziś każda organizacja potrzebuje dobrze zorganizowanego środowiska IT, aby móc rozwijać się i stale udoskonalać. Bez dostatecznej infrastruktury IT nie można sobie pozwolić na efektywne funkcjonowanie w nowoczesnym świecie wirtualnych technologii i ekosystemów cyfrowych.

8. Projektowanie i programowanie technologii

Ilość dostępnej technologii rośnie, a dzięki umiejętności programowania i projektowania technologii, będziemy w stanie dostosować rozwiązania technologiczne do własnych potrzeb, jak i również tworzyć własne unikatowe rozwiązania. Przekłada się to na sprawne funkcjonowanie całej firmy i przyspiesza rozwój jej produktów i usług.

9. Wytrzymałość, Odporność i tolerancja na stres oraz elastyczność

Odporność i tolerancja na stres to bardzo ważne kompetencje. Pomagają pokonywać wszelkie trudności i nie poddawać się, kiedy się pojawią. Pandemia pokazała jak ważna jest odporność psychiczna i elastyczność w miejscu pracy. Coraz częściej mówi się o negatywnych skutkach pracy pod ciągłą presją. Pracownicy, którzy nie radzą sobie z nadmiernym stresem, częściej dotyka problem wypalenia zawodowego.

10. Rozumowanie, rozwiązywanie problemów i koncepcji, nawyki logicznego rozumowania

Gdy firma przechodzi gwałtowne zmiany, pracownicy potrzebują przestrzeni do swobodnego i kreatywnego generowania nowych pomysłów. Również możliwość oceny pozwala im przejść przez trudne sytuacje i zmierzać do przodu. Burza mózgów lub dedykowana przestrzeń w chmurze, gdzie pracownicy mogą rozwiązywać i zgłaszać problemy, okazują się często bardzo pomocne.

Dzięki rozwiązaniu jakim jest Dysk Google lub system do zgłaszania problemów pracownicy mogą opierać pomysły na współpracownikach i wskazywać, co działa, a co nie, a także udoskonalać resztę.

11. PRACA W SZUMIE

Zdolność do rozróżniania i filtrowania informacji dla zmaksymalizowania funkcji poznawczych przy użyciu różnych technik i narzędzi.

12. KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

Umiejętność pracy w różnych umiejscowieniach kulturowych.

13. MIĘDZYDYSCYPLINARNOŚĆ

Zdolność rozumienia pojęć i koncepcji z wielu dziedzin.

14. UMIEJĘTNOŚCI NEGOCJACYJNE I MEDIATORSKIE

Sztuka prowadzenia rozmów, komunikowania się tak aby uzyskać porozumienie.

*Wszyscy mamy nadzieje,
marzenia i pragnienia.*

*Dzięki naszym
kreatywnym umysłom
mamy zdolność zmiany
idei w rzeczywistość.*

Richard Webster

Dziękujemy za uwagę.

Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy
Ul. Cmentarna 20
39-200 Dębica

sekretariat@pup.debica.pl
rzde@praca.gov.pl
debica.praca.gov.pl

